

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 listopada 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Anna Kowacz-Braun
Sędziowie:	SSA Teresa Rak (spr.) SSA Zbigniew Ducki
Protokolant:	sekr.sądowy Katarzyna Rogowska

po rozpoznaniu w dniu 15 listopada 2016 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa E. D.

przeciwko (...) S.A. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 3 listopada 2015 r. sygn. akt IX GC 328/14

1. zmienia zaskarżony wyrok, w ten sposób, że punktowi 1.II nadaje treść: „zasądza od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 38 250 zł (trzydzieści osiem tysięcy dwieście pięćdziesiąt złotych) z odsetkami ustawowymi od 24 sierpnia 2014 r. i oddala żądanie co do kwoty 10 253,45 zł z odsetkami” oraz punktowi 2.II nadaje treść: „zasądza od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 3 500 zł (trzy tysiące pięćset złotych) z odsetkami ustawowymi od 4 kwietnia 2014 r. i oddala żądanie co do kwoty 1 845 zł z odsetkami”;

2. oddala apelację w pozostałym zakresie;

3. zasądza od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 4 588 zł (cztery tysiące pięćset osiemdziesiąt osiem złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego;

4. nakazuje pobrać od strony pozwanej na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Apelacyjnego w Krakowie kwotę 243,76 zł (dwieście czterdzieści trzy złote 76/100) tytułem zwrotu wydatków.

SSA Zbigniew Ducki SSA Anna Kowacz-Braun SSA Teresa Rak

UZASADNIENIE

Powódka E. D. w sprawie IX GC 328/14 wniosła o zasądzenie od strony pozwanej kwoty 211.200 zł tytułem wynagrodzenia za korzystanie przez pozwanego z walca drogowego marki A. (...) (...) o nrze (...) (walec (...)) w okresie od 22 sierpnia 2012r. do 9 sierpnia 2013r. (352 dni) wg stawki 600 zł dziennie oraz kwoty 46.658,45 zł tytułem odszkodowania za uszkodzenie tego walca w czasie kiedy władał nim pozwany i 1.845 zł tytułem kosztu oceny stanu technicznego odzyskanego walca.

W sprawie IX 329/14 powódka E. D. domagała się zasądzenia kwoty 211.200 zł tytułem wynagrodzenia za korzystanie przez pozwanego z walca marki A. (...) o nrze (...) (...) (walec(...)) w okresie od 22 sierpnia 2012r. do 9 sierpnia 2013r, kwoty 3.500 zł tytułem odszkodowania za uszkodzenie tego walca i 1.845 zł tytułem zwrotu kosztu oceny stanu technicznego odzyskanego walca.

Sprawy IX GC 328/14 i IX GC 329/14 zostały połączone do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Strona pozwana (...) SA Oddział Centrum (...) w W. wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Wyrokiem z dnia 3 listopada 2015 roku Sąd Okręgowy w Krakowie zasądził od pozwanej na rzecz powódki:

1/ kwotę 211.200 zł z ustawowymi odsetkami od 3 kwietnia 2014r. wraz z kosztami postępowania 17.000 zł, oddalił żądanie zapłaty 1.845 zł z odsetkami od 24 sierpnia 2013r. i 46.658,45 zł z odsetkami od 3 kwietnia 2014r.;

2/ kwotę 211.200 zł z ustawowymi odsetkami od 4 kwietnia 2014r. wraz z kosztami postępowania 20.800 zł, oddalił żądanie zapłaty 1.845 zł z odsetkami od 24 sierpnia 2013r. i 3.500 zł z odsetkami od 4 kwietnia 2014r.

Rozstrzygnięcie wydał Sąd w oparciu o następujące ustalenia faktyczne:

W dniu 11 kwietnia 2011 roku pozwany zawarł ze swoim dłużnikiem umowy zastawnicze obciążające zastawem rejestrowym m.in. dwa walce drogowe dłużnika oznaczone wyżej jako (...) Dzień później zastawy zostały wpisane do rejestru zastawów.

Umowami z dnia 4 kwietnia i 10 czerwca 2011 roku dłużnik zawarł umowy zastawnicze z konsorcjum pięciu banków (...) którymi na rzecz Banku (...) w Z. (działającego na rzecz pozostałych uczestników konsorcjum) ustanowił zastaw rejestrowy na innych trzech walcach i na koparce gąsienicowej. W maju i czerwcu 2012 roku toczyła się egzekucja z wniosku (...) w Z. (wierzyciela egzekwującego) przeciwko zastawcy w trakcie której komornik zajął koparkę i jeden z walców zastawionych na rzecz wierzyciela egzekwującego. Pismem z dnia 27 czerwca 2012 roku wierzyciel egzekwujący wniósł o sprzedaż komisową zajętej koparki i walca oraz dwóch pozostałych walców zastawionych na rzecz wierzyciela egzekwującego. 2 lipca 2012 roku komornik zawiadomił pozwanego zastawnika o zajęciu koparki (pozwany miał zastaw rejestrowy także na tej koparce) i w tym samym dniu obwieścił o licytacji koparki i jednego walca oraz złożył ofertę sprzedaży komisowej drugiego walca. W dniu 20 lipca 2012r. komornik sprzedał koparkę i walec. W dniu 21 lipca 2012 roku w toku tej samej egzekucji komornik zajął walce (...) i oddał je pod dozór (...) oddział w R.. Na dzień 2 sierpnia komornik wyznaczył licytację (na godz 14). W dniu licytacji do kancelarii komornika wpłynęło pismo dłużnika (zastawcy) zawiadamiające o zastawach na walcach na rzecz pozwanego. W tym samym dniu komornik sporządził zawiadomienie dla pozwanego o zajęciu bez informacji o dacie zajęcia i złożył ofertę sprzedaży komisowej walców. W dniu następnym komornik sporządził obwieszczenie o licytacji walców w dniu 20 sierpnia 2012r. i anulował ofertę sprzedaży komisowej, z tym że nie zawiadomił pozwanego o licytacji. W dniu 10 sierpnia 2012 roku pozwany wystąpił do komornika o zwolnienie walców spod zajęcia, zamierzając przejąć je na własność zgodnie z umowami zastawniczymi. W dniu 20 sierpnia na licytacji obydwie walce nabyła powódka za cenę 97.500 zł (walec(...))i 78.750 zł (...) i w tym samym dniu komornik zwrócił się do dozorczy (...) o wydanie walców powodowemu nabywcy. Pismem

z dnia 16 sierpnia 2012 roku skierowanym do komornika pozwany podtrzymał wniosek o zwolnienie walców spod zajęcia. Do pisma pozwany dołączył oświadczenia z 1 sierpnia 2012r. o przejęciu walców na własność na mocy umów zastawniczych oraz protokoły ich wydania przez dłużnika w dniu 1 sierpnia 2012r. 23 sierpnia 2012 roku komornik poinformował pozwanego o dacie zajęcia walców i ich sprzedaży w dniu 20 sierpnia 2012r. Pozwany natomiast już 1 sierpnia 2012 roku powołując się na zastaw rejestrowy rejestrowy oświadczył dozorcę zatrudnionemu przez (...) Sp. z o.o. (pilnującą maszyn na zlecenie (...)), że ma prawo do zabrania walców i je zabrał.

W dniu 22 sierpnia 2014 roku ogłoszono upadłość układową dłużnika z pozostawieniem mu zarządu masą upadłości.

29 sierpnia 2012 roku powódka zwróciła się do komornika o odebranie walców pozwanemu, a 13 września 2012 roku komornik wezwał pozwanego, by wydał walce powódce. Pozwany odmówił, argumentując swoje stanowisko wniesieniem powództwa o zwolnienie walców od egzekucji. Proces taki rzeczywiście pozwany wytoczył przed SO w Gdańsku. Wyrokiem z 14 lutego 2013r. Sąd Okręgowy w Gdańsk powództwo ekscydencyjne oddalił.

26 marca 2013 roku powód wniósł o wszczęcie egzekucji obowiązku wydania walców, a 7 maja 2013 roku wytoczył przeciwko zastawnikowi powództwo o wydanie walców. Pismem z 8 lipca 2013 r. komornik zawiadomił zastawnika o wszczęciu egzekucji i wezwał do wskazania miejsca położenia walców. Komornik udał się do biura zastawnika, gdzie jako przechowawcę walców skazano D K. prowadzącego firmę (...). Komornik oddał walce pod dozór tej osoby. Postanowieniem z dnia 30 lipca 2013 roku komornik na wniosek powódki wyznaczył nowego dozorcę, który przejął walce 9 sierpnia 2013 roku.

Ustalił nadto Sąd, że wyrokiem z dnia 26 listopada 2013 roku Sąd Okręgowy w Krakowie nakazał zastawnikowi wydanie walców nabywcy, a Sąd Apelacyjny w Krakowie wyrokiem z 14 maja 2014 roku oddalił apelację zastawnika.

W dniu 24 grudnia 2013r. powodowy nabywca sprzedał walec A za 172.200 zł. walce mogły być wynajmowane wg stawki 600 zł dziennie za walec.

Odnośnie stanu technicznego walców i ich uszkodzenia w czasie kiedy bezprawnie władał nimi zastawnik Sąd stwierdził, że nie jest obecnie ustalenie stanu maszyn w chwili przejęcia posiadania przez zastawnika w dniu 1 sierpnia 2012 roku i chwili utraty posiadania w dniu 9 sierpnia 2013 roku.

Stwierdził Sąd, że zastawnik, który bezprawnie przejął walce naraża się na domniemanie, że walce były w należyтым stanie technicznym (tj. gotowe do pracy). W interesie zastawnika leży udokumentowanie stanu walców w chwili przejęcia, czego zastawnik zaniechał. Jednakże powódka także nie udokumentowała stanu walców w chwili odzyskania posiadania. Małżonek powoda uzyskał władanie w dniu 9 sierpnia 2013 roku i w dniu 14 sierpnia 2013 roku działająca na jego zlecenie (...) Sp. z o.o. za wynagrodzeniem 1.845 zł sprawdziła walce i wymieniła dostrzeżone braki. Powód nie zawiadomił pozwanego o oględzinach i nie doręczył mu niezwłocznie protokołów, czy uniemożliwił pozwanemu weryfikację. Zdaniem Sądu Okręgowego również ocena sporządzona przez (...) Centrum (...) nie pozwala na ustalenie stanu maszyn z dnia ich przejęcia przez powoda za wykazany, bezprzedmiotowe jest więc domniemanie, że w dniu 1 sierpnia 2012 roku walce były gotowe użytku.

Dokonując oceny prawnej Sąd stwierdził, że pozwany zastawnik władał walcami w złej wierze. Komornik zajął walce 21 lipca 2012 roku i oświadczenie o przejęciu przedmiotów zastawu na własność złożone po tym dniu nie przenosi własności niezależnie od wiedzy zastawnika o zajęciu (art. 21a u.r.z.z.r.). Z. najpierw wystąpił do komornika o zwolnienie walców od zajęcia ze względu na zamiar przejęcia ich na własność, a dopiero później pismem z 16 sierpnia 2012r. zawiadomił komornika o przejęciu walców na własność, dołączając do pisma oświadczenia o przejęciu na własność opatrzone datą 1 sierpnia 2012 roku. Wniosek sąd, że zastawnik sfalszował datę oświadczenia o przejęciu na własność. Z. otrzymał zawiadomienie o zajęciu zapewne po 1 sierpnia 2012 roku, błędnie założył, że zajęcie nastąpiło po tym dniu i sporządził oświadczenia o przejęciu opatrzone fałszywą datą. Z. o zajęciu dowiedział się najpóźniej w dniu 10 sierpnia 2012 roku, ponieważ w tym dniu do komornika wpłynął wniosek zastawnika o zwolnienie walców spod zajęcia. Powódce jako nabywcy na podstawie art. 225 kc przysługuje wynagrodzenie za korzystanie z walców w wysokości 600 zł dziennie za każdy z dwóch walców, tj. po 211.200 zł za okres do 9 sierpnia 2013 roku. Korzystaniem z

rzeczy w rozumieniu art. 224 i 225 K.c. jest władanie nimi z wyłączeniem właściciela. Sąd ustalił, że zarówno stawka za wynajem jak i kwota 172.200 zł za jaką walec A został sprzedany są rynkowe. Koszty utrzymania walca w gotowości do najmu muszą być znaczne (konserwacja, wymiana normalnie zużywających się części). Art. 225 K.c. pełni w stosunku do właściciela funkcję odszkodowawczą, lecz przede wszystkim jego celem jest pozbawienie bezprawnego posiadacza korzyści z posiadania przez zobowiązanie go do zapłaty takiego wynagrodzenia, jakie musiałby zapłacić w razie najmu rzeczy.

Powództwo w zakresie w jakim powódka żądała odszkodowania za uszkodzenia walców Sąd oddalił, gdyż nie zostały ustalone uszkodzenia walców.

Za nieuzasadnione uznał Sąd także żądanie zapłaty sumy jaka powódka zapłaciła za oględziny walców. Za oględziny 3 walców (...) Sp. z o.o. wystawiła jedną fakturę na sumę 1.845 zł i kwota taka została już zasądzona w sprawie I C 626/14.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 i 100 kpc. Nakład pracy pełnomocników uzasadnia koszty zastępstwa w wysokości 1,5 stawki minimalnej, tj. 10.800 zł.

Apelację od wyroku złożyła powódka w zakresie w jakim Sąd oddalił żądanie zapłaty kwoty 46.658,45 zł z odsetkami od dnia 24 sierpnia 2014 roku i 3500 zł z odsetkami od dnia 3 kwietnia 2014 roku.

Zarzucała powódka naruszenie:

- art. 225 kc poprzez uznanie, że pozwana nie ponosi odpowiedzialności za uszkodzenia walców drogowych powstałe w okresie bezumownego korzystania,

- art. 233 § 1 kpc w zw. z art. 328 § 2 kpc poprzez brak wszechstronnej oceny materiału dowodowego, w szczególności pominięcie wniosku dowodowego powódki o dopuszczenie dowodu z pisemnej opinii biegłego a. T. na okoliczność ustalenia uszkodzeń walców i kosztów ich naprawy,

- art. 231 kpc poprzez niczym nieuzasadnione zastosowanie domniemania faktycznego, że strona powodowa nie udowodniła, iż przedmiotowe walce uległy uszkodzeniu w trakcie władania nimi przez pozwaną, w sytuacji gdy Sąd pierwszej instancji oddalił wniosek dowodowy w tym zakresie.

Wniosła pozwana o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez zasądzenie na jej rzecz kwoty 46.658,45 zł z odsetkami od dnia 24 sierpnia 2014 roku oraz 3.500 zł z odsetkami od dnia 3 kwietnia 2014 roku tytułem odszkodowania za uszkodzenia walców, ewentualnie o przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w zaskarżonej części oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania odwoławczego.

Wniosła nadto powódka o dopuszczenie dowodów, a to z opinii biegłego A. T. sporządzonej w sprawie I C 626/14 na okoliczność możliwości ustalenia kosztów naprawy uszkodzeń powstałych w okresie władania walcami przez pozwaną oraz z uzupełniającej opinii tego biegłego na okoliczność zakresu uszkodzeń walców w okresie od 22 sierpnia 2012 roku do 9 sierpnia 2013 roku.

Strona pozwana wniosła o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny dopuścił i przeprowadził dowód z opinii biegłego A. T. (2) na okoliczność ustalenia jaki był koszt doprowadzenia walców do stanu umożliwiającego korzystanie z nich.

Dodatkowo Sąd ustalił co następuje:

W dacie przejęcia walców przez powódkę, walec (...) (...) posiadał następujące braki i uszkodzenia:

- brak nakładek kołków na bęben

- uszkodzony wyświetlacz pulpitu operatora

- brak sygnału dźwiękowego
- akumulatory 2 sztuki do wymiany.

Całkowity koszt naprawy walca wynosi 38.250 zł.

(dowód – karta maszyny B. k. 39, opinia biegłego A. T. k. 335 – 339).

W walcu(...)stwierdzono:

- nie działający wyświetlacz operatora
- ciężki rozruch
- nierówną pracę silnika
- brak balastu
- uszkodzoną lampę tylną
- pociętą osłonę kół tylnych oraz wyrwane śruby
- brak haka holowniczego
- wyciel oleju (nieszczelna sprężarka powietrza)
- brak gaśnicy.

Całkowity koszt naprawy walca wynosi 7.967 zł.

(dowód – karta maszyny B. k. 39 akt IX GC 329/14, opinia biegłego A. T. k. 371 – 374).

Po rozpoznaniu apelacji Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja powódki w znacznej części jest uzasadniona i zasługuje na uwzględnienie.

Zwrócić należy uwagę, że na etapie postępowania apelacyjnego spór ograniczał się do kwot jakich powódka domagała się z tytułu odszkodowania za uszkodzenie walców w czasie kiedy władała nimi strona pozwana. W pozostałym zakresie wyrok uprawomocnił się bez zaskarżenia.

Podziela Sąd Apelacyjny zarzut powódki, że Sąd pierwszej instancji bezpodstawnie przyjął, że powódka nie wykazała stanu walców w chwili kiedy przejęła ich posiadanie. Walce wydane zostały wskazanemu przez powódkę dozorczy w dniu 9 sierpnia 2013 roku, zaś 14 sierpnia 2013 roku firma (...) dokonała ich oględzin i ustaliła stan, w tym istniejące uszkodzenia, dokumentując to. Strona pozwana skutecznie stwierdzonego stanu nie zakwestionowała. Wprawdzie nie uczestniczyła w oględzinach, jednakże nie było żadnych przeszkód, by przed wydaniem walców nowemu dozorczy sama stwierdziła i udokumentowała ich stan. Przede wszystkim zaś nie wykazała w jakim stanie ona sama objęła sprzęt w posiadanie, a w tym zakresie ciężar dowodu spoczywał oczywiście na pozwanej. Należało zatem uznać za wykazane, że powódka odebrała walce w stanie niekompletnym i uszkodzonym. Strona pozwana zaś nie wykazała, w jakim stanie były walce chwili kiedy ona obejmowała je w posiadanie, a w szczególności by wówczas były one uszkodzone i nie nadawały się do użytku. W konsekwencji należało przyjąć, że pozwana przejęła walce w dobrym stanie technicznym, sprawne.

W takiej sytuacji nieprawidłowe było też pominięcie wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność uszkodzeń walców i kosztów ich naprawy.

Podstawą żądania powódki są przepisy art. 224 i 225 kc. Strona pozwana była bowiem samoistnym posiadaczem walców, a jej posiadanie było w złej wierze. Okoliczność ta nie wymaga szerszych rozważań w sytuacji kiedy pozwana nie zakwestionowała wyroku Sądu Okręgowego w zakresie w jakim uwzględnił powództwo na tej samej podstawie prawnej. Oznacza to zdaniem Sądu, że akceptuje wyrażony przez Sąd pogląd.

Zgodnie z wymienionymi przepisami samoistny posiadacz w złej wierze jest odpowiedzialny za pogorszenie i utratę rzeczy, chyba że rzecz uległaby pogorszeniu lub utracie także wtedy, gdyby znajdowała się w posiadaniu uprawnionego.

Pozwana odpowiada zatem za uszkodzenia walców. Zakres uszkodzeń określony został przez (...) Budowlane sp. z o.o. w R. oraz w opinii technicznej (...) sp. z o.o. w K.. Natomiast koszt naprawy walców wynika z opinii biegłego sądowego A. T. (2).

Usunięcie uszkodzeń walca (...) (...) biegły określił na kwotę 38.250 zł i taką kwotę Sąd uwzględnił i zasądził na rzecz powódki, oddalając co do tego walca powództwo w pozostałym zakresie. Powódka bowiem koszt naprawy tego walca oceniała na 46.658,45 zł i zasądzenia takiej kwoty się domagała.

Za usunięcie uszkodzeń walca (...) powódka zarówno w pozwie jak i w apelacji domagała się kwoty 3.500 zł. Biegły A. T. (2) koszt naprawy go walca określił na 7.967 zł. i wówczas powódka rozszerzyła żądanie do wskazanej przez biegłego kwoty. Powództwo mogło jednakże zostać uwzględnione tylko co do kwoty 3.500 zł, bowiem zgodnie z art. 383 kpc zd. pierwsze w postępowaniu apelacyjnym nie można rozszerzyć żądania pozwu, ani występować z nowymi roszczeniami. Zatem rozszerzenie żądania ponad kwotę 3.500 zł dopiero w postępowaniu apelacyjnym nie mogło odnieść skutku w postaci uwzględnienia powództwa ponad pierwotnie zgłoszoną kwotę.

W pozwach powódka domagała się zasądzenia odsetek od dnia wniesienia każdego z pozwów. Pozwy wniesione zostały w dniu 3 i 4 kwietnia 2014 roku i roszczenia były już wówczas wymagalne, gdyż jeszcze przed wystąpieniem do Sądu powódka wzywała stronę pozwaną o zapłatę dochodzonych kwot. W apelacji natomiast co do walca (...) (...) powódka domagała się zasądzenia odsetek od dnia 24 sierpnia 2014 roku i od takiej daty Sąd odsetki zasądził. Zasądzenie odsetek od daty wcześniejszej powodowałaby wykroczenie poza zakres zaskarżenia i byłoby niedopuszczalne.

Mając powyższe na uwadze na podstawie art. 386 § 1 kpc Sąd Apelacyjny zmienił częściowo zaskarżony wyrok, zaś w pozostałym zakresie na podstawie art. 385 kpc apelację powódki oddalił.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd orzekł na podstawie art. 100 kpc obciążając stronę pozwaną opłatą od apelacji w zakresie w jakim została ona uwzględniona, kosztami zastępstwa procesowego w kwocie 1.800 zł (§ 6 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu) oraz kosztami opinii biegłego sądowego.

SSA Teresa Rak SSA Anna Kowacz – Braun SSA Zbigniew Ducki